

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hierakosophion

Demetrius <Pepagomenus>

Lvtetiae, 1612

De les malaties he de les medecines des ocels, specialment de falcon.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12846

La muscha de les ales grossa. E es nudrit ab afayn, & vole esser past delicadamét. E quax assi ben auéturat con ha aglila. Nics francs & alegres. aquest es d'si matex d'adalye. Vels ocels los terzols son menors, enpero son pus mals & son apeynlats de pendre per linatge he per natura. Espost axi de les maneres & de les natures de les aus demostrarez de lurs malanties & medicines.

*De les malaties he de les medecines des ocels,
specialment de falcon.*

Contra enfermet de que les aus que es dita rampa que en arayn obertol e ren preses suc d'urtigua o de arremyna hyfa. La carn muyllada el suc li sia donada, & guerex. Item frega los peus d'quell ab sang calent ab vinte ben en lo qual sien cuytes vrtiges. E en aquell vin muylla lo menyar daquell. Item con edra terrestre e en aygua. E les fuylls cuyntes & picades & muyllades liga les entor los peus d'quell e lo meygar d'quell sia muyllat en a questa aygua. Item val a la gota de les ales si tinnes les auran roses dins les penes de les aus lo meniar sia aytal vna vnza de carn dassa muyllada en sang calent doine la li dona a

menyar. Homenuc sanc doine cuyta & & calent. i. sania. Item donali a menjar carn de boc en vinagre. Item frega souen ab vinagre calent & ab oli laurin mesclat iii. veus o iiii. Item bayna la past suc de barbajonis. Item si laura tretes les penes per rāo de les tynes, tot lo cors sia vntat de suc calent de la barba dell papan'. & muylla lo meylla lo menyar d'quell en aquell matex suc. Item contra malautia sobrls offes, en la iunctura dell os liguali de sus aloes calent, & lexical per. i. dia sobre labrara ben lissa, perzo quel coel nos moua nes trebayll en la pxa. o en la ma on en volen fira si matex. Aquestes coses sien axi dites. tagramum, arsenic, gales, aristologia, & lien tro piaz. Item altra cosa asso matex per asso que tost sia inan' con murta en aygua a ix veus. Item cadarn dell aucel ayl picat mes en vin. Mit loli per los nars, he lexical per tot dia en loc oscur in poc. Item carn de porc n'ujosa d'peu mesa en ayls dona la a locel. Eapres dasso, dona li carn tendra & calent. Item contra cadarn suc d'inda lit mit en les nars & fela de junar tot dia. Item a la malautia laquall los locs apellen pistocs pren lo pesant de la quarta d'. i. maylla de scamonea.

& ayntant d'comi, & dona li mantinent. mas si no pot menyar, mit la scamonea el comi ab clara deou per la boca. & si no pot garir, donal a menyar fel d'gal ab sa pastura o persi. Item si no pot garir con caragols blancs & donals li a menyar. Item a gran lassament pica fuynlles de herba sana, & dona li a beure lo suc. Item a febres d'auscel, si el aura febra, dona li a beure lo suc d'artemeya iii. vous o iiii. he donalli ab carn de gallina. Item altra, ligali lo peu dret fort en la cama a par. i. vena & aquella diligēt mīua. E sapies que en lo peu d'laucel prenēt son iiii. venes que son fagnades. la i. vena es en la part deuant, & l'altra deual, he altra de foras, he altra d'tras sobre la vngla major. aquestes venes per raon d'iii. necessitatx deuen esser fagnades latena per febra segon que digen. E en axi potz saber si el aura febra, so es assaber q̄ les ales li penjen, lo cap ten bax, souen gita, & per enug pren lo menjar, e auegades pren glotament & mal lo met dins, e auegades tremola he demostra senblant de fret. Per raon d'altres febres totes es ayntall medicina. dona li suc d'artemisia. Si es deuen q̄ la pena dell au sia trencada, & vollras que asso qui aqui
es

es romas de la pena, que l'aucel perfi poca
poc la git pren sang de vna poca bestia que
es dita gruil. Et si no la potz auer pren sang
de rata que es dit guarris, & onta lo loc de
la pena & exira d' puy. Apres si vols q̄ noua
ploma isca, pren mell he coula en vna bell
vexell, & con sera cuyt & escumat fe vn
vergeleta subtil cuujnent al forat & posa la
aqui & pux exira noua pena. Lacca dell
speruer deuesser aytal. Si aquell vols auer
sens effayn en pau so es dolzament & ami-
glablement lo deus manciar & anar vesel.
Ennuyl tēps nollex acostar a hom embriac
ne beuedor ni felon o auen polipns. Cor
dasso pigorē en moltes maneres. Item altra
a asso matex mantegua feyta en temps de
mag ab rayl de raue cuyta dona la a menjar
en de jun ouin ab raue. Item asso matex or-
piment, q̄ en altra manera es appellat arse-
nic ab lana menut tayllada en osses ço es en
poluores, & dona les li al vespre can das
aell les sues flāades axi cosí coué ales altres
flamades pendre. Itē asso matex en leyt de
somera muylla la carn, & dona li a menyar,
e si nō vol menyar, pré de q̄lla let & mit lui
en la boca. Asso matex profita als frugellos.
Itē asso matex pren orpimēt & ruda & mol

Bb

ho en vna morte, & dona li souen a mējar.
si aura pudrimēt entresi, donali arsenic ben
cut en vn matin ayntant con pora pendre.
& apres met ne en locor dell pol analitus
& dona a el d'asso vn matin, pux cuyl herba
que es dita barbena & ruda he ensems pi-
cats en vn morter met ho en lo cor del pol.
Do met ho en mantegua veylla e en lo suc
de les herbes dona ha ell que vs en lo terzer
matin con molt tro sia aiustat e de pux iii.
tortels donant ael. Item asso matex fe lo
pendre en les tues mans, he secut lo fort. E
axi fe aquell d'clinar axi que sang isqueu
per la boca & per les nars, pux quant lauras
mes en la prexa buylliras pegua he esten-
dras la ables mans, pux la mesclaras ab man-
tegua. E cant fora mesclat en vn corn de
beu lui fasses metra en la boca. Item asso
pica aloec, & dona lui en sopes aytambe li
dona herba con solda. he pux donali a men-
jar coloni viu, sobre lo quel coloni gita oli
mesclat ab sang del coloni. Item asso matex
cuyl coriandre & crista galli & album d'ou
he mel he oli, & en vn vexell mescla ho axi
con es dit deffus del coriandre & de la crista
dell gall. mescla el brou, e asso en aygua viua
passa ho deuant el emenuc tro sia sadol, &

fera garit. Item si aura ostech cuyl ortigua
 grega en la luna miniua, he fe de quen pol-
 uora, rompen lo cuir dell pao & esparger
 la d'sus & dins he menuc de quell sanc
 mesclat. Item asso dali a menyar sorics viua
 & ca del qui en cara noueia. Item asso ma-
 tex cuyn herba que es dita fistola en la luna
 miniua, & fen poluora, & pren vn coloni
 viu, quan cōmensara a menyar escampara
 sang axin menuc & d' matin, & fera garit.
 Item si aura poyls cou donzel & scorxa d'
 tremol, & daquella aygua spargex ne sobre
 les plomes & lo cors souen daquell tenen
 lo al sol fe asso souen, pux fe luntament de
 salment, & ontalo, & mesclalo ab oli & mit
 ho en vn vexell, & met lo axi en la boca da-
 quell, & moran los poyls. asso fe per alguns
 dies. Item asso matex cou n lupis molt en
 aygua, pux dell lupis laua tot aquell &
 d' mentre que sera calent bolca aquell en
 lana pentinada & axi iagua. Item asso pren
 vna lebra viua, & fe la escorxar viua, & en
 la pell calent bolca aquell e jaga. Si aura
 tynes, trenca pampinum & suc d' mora a-
 agresta, & d' asso bayna souen lo loc d' les
 tynes que roen les penes. Item si aura len-
 gua auis & mell & estafisagria, & cural me-

A a ij

scian ab aquell suc d' mell & spergen sobre lapi. Mas si no profita lexa asso, he dona li a menjar souen mantega, & si no la voltra posen en la boca dell & donarli as lart veyl. Item a asso fe d' secar la col picada & mescla hyn oli & mell donalin en polueres.

De la veylea dels aucels.

SI per la veylea sera ensegueynt, pren aquell, & sobre louas on lo cors si ajusta cou aquell ab vn ferre. Item si aura les nars closes, pren pebre & stafisagria, pica ho & bufa la pols en les nars, pux frega lo paladar ab vn poc de pols d' sola stafisagria. Item si cridara, pren moriac he pebre trit, posan dins & dona lui a mējar souen & no cridara. Item si sera ouat la cā, daquell sera aytall mel escumada & c' ma pel d' uoltor & tornal en pols, & pux mescla ho ensems, & ab vna pena vnta li souen los huyls. Item asso matex, pren mugols dous, & mescla ab oli, donali ho a menjar ab carn, & sera garit, si trop crida. Si aura ossos trencatz pren vn puyn de lauor d' lin & lexa bulir en coquada harā, pux ajusta hy aygua freda, & dona a quella aygua calda dell li menant souin los ossos trencatz dell speruer, & ligual dessus, & fe asso rantes veus tro sia sans.